

Faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica

- Tentamen: Chemische Binding
- Code: MOL056
- Coördinator/docent: Dr. ir. Gerrit C. Groenenboom
- Telefoonnummer docent/vervanger: (024-36)53035, Dr. Herma Cuppen
- Datum: 2 november 2011
- Tijd: 12:30
- Plaats: HAL 1, Gymnasion
- Tentamenduur: 3 uur
- (Grafische) rekenmachine toegestaan: ja
- Andere toegestane hulpmiddelen: geen
- Aantal vragen: 3
- Type vragen: open
- Beantwoord in: Nederlands
- Aantal pagina's: 4 (inclusief voorpagina)

Maak a.u.b. ieder opgave op een apart blad!

Vraag 1: MO en VB theorie voor NH

De elektronenconfiguratie van het N-atoom is $(1s)^2(2s)^2(2p)^3$. We nemen aan dat de $2p$ orbitalen van het N-atoom iets lager in energie liggen dan het $1s$ orbitaal van het H-atoom. Kies het NH molecuul langs de z -as.

- 1a. Maak een MO-diagram voor NH.
- 1b. Geef aan of de orbitalen σ of π symmetrie hebben, of ze bonding (B), non-bonding (NB), of antibonding (AB) zijn, en wat de bezetting is.
- 1c. Welke spin-toestand verwacht je voor de grondtoestand van NH ?

We beschouwen de $1s$ en $2s$ elektronen van het N-atoom als core-elektronen. Er zijn dus vier valentie-elektronen. We laten de core-elektronen verder buiten beschouwing.

- 1d. Schrijf een MO golffunctie, $\Psi^{(MO)}$, op voor de grondtoestand van NH als vier-elektronen Slater-determinant.
- 1e. Schrijf de bindende MO als lineaire combinatie van AOs. Noem de expansie-coëfficiënten c_1 en c_2 en herschrijf nu $\Psi^{(MO)}$ als Valence Bond functie $\Psi^{(VB)}$. Gebruik hierbij de lineariteitseigenschappen van de determinant.
- 1f. Geef aan welk deel van $\Psi^{(VB)}$ een covalente binding beschrijft, en geef van de ionogene structuren aan of ze horen bij $N^+ - H^-$ of bij $N^- - H^+$.

Vraag 2: Drie-elektronen spinfuncties

Gegeven is de volgende complete drie-elektronen spin-basis:

$$B = \{\alpha\alpha\alpha, \alpha\alpha\beta, \alpha\beta\alpha, \beta\alpha\alpha, \alpha\beta\beta, \beta\alpha\beta, \beta\beta\alpha, \beta\beta\beta\}.$$

- 2a.** Bepaal van alle basisfuncties het totale spin-projectie quantumgetal M_S .
- 2b.** Wat is de maximale waarde van M_S in deze basis, en wat is de bijbehorende waarde van het spin-quantumgetal S ? Noem deze functie $\Psi_1 = |S, M_S\rangle$.

Voor drie-elektronen ladderoperatoren

$$\hat{S}_{\pm} = \sum_{i=1}^3 \hat{s}_{\pm}(i), \quad (1)$$

werkend op drie-elektronen spin-eigenfuncties $|S, M_S\rangle$ geldt

$$\hat{S}_{\pm}|S, M_S\rangle = \hbar\sqrt{S(S+1) - M_S(M_S \pm 1)}|S, M_S \pm 1\rangle. \quad (2)$$

- 2c.** Bereken de spin-eigenfunctie $\Psi_2 = N|S, M_S - 1\rangle$ uitgedrukt in de basis B door de juiste ladderoperator [vgl. (1)] te laten werken op Ψ_1 .
- 2d.** Bereken de normeringsconstante N en laat zien dat het resultaat consistent is met de algemene formule in vgl. (2).

Vraag 3: De evenwichtsstructuur van het H_3^+ cation

In deze opgave bepalen we met een model analoog aan het Hückel model wat de meest waarschijnlijke evenwichtsstructuur is van het H_3^+ cation: een lineaire structuur of een gelijkzijdige driehoek.

Maak hiervoor een één-elektron model met de $1s$ -orbitalen van de H-atomen als basis: $\{\phi_1, \phi_2, \phi_3\} = \{1s_A, 1s_B, 1s_C\}$. Analoog aan het Hückel model nemen we aan dat deze basis orthonormaal is. Neem verder aan dat de resonantie-integralen β , die de interactie tussen naaste burens beschrijven, en de atomaire integralen α onafhankelijk zijn van de geometrie.

We beginnen met de lineaire structuur, $\text{H}_A-\text{H}_B-\text{H}_C$, waarbij we aannemen dat de afstand H_A-H_B gelijk is aan H_B-H_C .

3a. Geef de Hamiltoniaan-matrix behorende bij de lineaire structuur, $\mathbf{H}^{(\text{lin})}$.

Het oplossen van het lineaire variatieprobleem kan vereenvoudigd worden door symmetrie te gebruiken.

3b. Kies een spiegelvlak en maak de bijbehorende symmetrie-aangepaste basis (voor de lineaire structuur).

3c. Bepaal de orbitaal-energieën.

3d. Maak een MO-diagram en geef daarin de orbitaal-energieën en elektronenbezetting aan. Geef de totale energie van de lineaire structuur in dit model, en ook de bindingsenergie.

3e. (*Je kunt dit onderdeel het best voor het laatst bewaren*). Herhaal nu de berekening van de totale energie voor de cyclische structuur. Gebruik een spiegelvlak loodrecht op het vlak van het molecuul door H_B . Je kunt wat werk besparen door alleen de symmetrie-aangepaste orbitalen te maken die je nodig hebt voor de beschrijving van de binding. Welke evenwichtsstructuur voorspel je voor H_3^+ , de lineaire structuur, of de gelijkzijdige driehoek?